

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 8 aprel 2023-cü il №26 (2738) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Tacikistana dövlət səfəri

Aprelin 5-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Tacikistan Respublikasına dövlət səfərinə gedib.

Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalgalanlığı Düşənbə şəhərinin Beynəlxalq Aeroportunda dövlətimizin başçısının şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Prezident İlham Əliyevi Tacikistandan Baş naziri Koxir Rəsulzada və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

* * *

Aprelin 5-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Düşənbənin "Dusti" meydanındaki "Tacikistanın milli həmrəyliyi və dirçəliş" xatirə kompleksində İsmayıli Somoni abidəsini ziyarət edib.

Dövlətimizin başçısının şərəfinə burada fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Prezident İlham Əliyev abidənin önünə əklil qoyub.

* * *

Aprelin 5-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Tacikistana paytaxtı Düşənbədə Millət Sarayında rəsmi qarşılıqlama mərasimi olub.

Azərbaycanın və Tacikistannın Dövlət bayraqlarının dalgalanlığı meydanda Prezident İlham Əliyevin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Tacikistandan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmon Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi qarşılıyb.

Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi Azərbaycan Prezidentinə report verib.

Azərbaycanın və Tacikistannın Dövlət himnləri səslenib.

Prezident İlham Əliyev əsgərləri salamlayıb.

Prezidentlər fəxri qarovul dəstəsinin qarşısından keçiblər.

Tacikistandan nümayəndə heyətinin üzvləri Prezident İlham Əliyev, Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvləri isə Prezident Emoməli Rəhmona təqdim edilib.

Fəxri qarovul dəstəsi hərbi marşın sədaları altında dövlət başçılarının qarşısından keçib.

Azərbaycan və Tacikistandaxilişləri birgə foto çəkdiriblər.

* * *

Aprelin 5-də Düşənbədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Ta-

cikistandan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmon ilə təkbətək görüşü olub.

Görüşdə çıxış edən Prezident **Emoməli Rəhmon** deyib:

- Hörmətli İlham Heydər oğlu, Tacikistana xoş gəlmisiniz. Xalqlarımız arasında qarşılıqlı münasibətlərin qədim tarixi və xoş ənənələri var. Sevindirici haldır ki, bu gün bizim dövlətlərə münasibətlər bir çox istiqamətlər üzrə inkişaf edir. Biz bu münasibətlərin bütün formatlarda daha da möhkəm-lənməsinə böyük əhəmiyyət veririk.

Bu gün Sizinlə ölkələrimizin qarşılıqlı əlaqələrinin vəziyyətini və perspektivlərini, habelə beynəlxalq və regional məsələləri müzakirə etməyə hazırlam.

Bir daha xoş gəlmisiniz. Ölkəmizdə vaxtinizin xoş keçməsini arzu edirəm.

Prezident **Ilham Əliyev** deyib: Sağ olun, Emoməli Şərifov, Əvvələn, dəvətə görə təşəkkür edirəm. Qardaş, dəst Tacikistana yenidən gəlməyimə çok şadam.

Siz qeyd etdiyiniz kimi, ölkələrimiz arasında münasibətlərin yaxşı tarixi və əminəm ki, çox yaxşı gələcəyi var.

Biz həm beynəlxalq məkanlarda, beynəlxalq strukturlar çərçivəsində və elbət, ikitərəfli formatda çox istiqamətlər üzrə əməkdaşlıq edirik. Əməkdaşlığın, o cümlədən ticari-iqtisadi, sənaye kooperasiyası, nəqliyyat sahələrində dərinleşməsi üçün çox yaxşı perspektivlər var. Əlbəttə, biz bunu ətraflı müzakirə

edəcəyik. Nümayəndə heyətlərinin üzvləri də öz aralarında fəal diskussiyalar aparacaqlar. Əminəm ki, səfərin nəticələri uğurlu olacaq. Biz birgə fealiyyətimizin sonrakı proqramını müəyyən edəcəyik.

Qonaqpərvərliyə görə bir daha təşəkkür edirəm.

Prezident **Emoməli Rəhmon**: Cox sağ olun.

* * * Aprelin 5-də Düşənbədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Tacikistandan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmon ilə geniş tərkibdə görüşü başa çatdıqdan sonra sənədlərin imzalanması mərasimi olub.

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Tacikistan Respublikası Hökuməti arasında yerquruluşu, torpaq münasibətləri, kadastr, geodeziya, kartografiya, Yerin masafədən zondlanması və coğrafi informasiya sistemləri sahələrində əməkdaşlıq haqqında Saziş"i Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri Mikail Cabbarov və Tacikistan Respublikasının xarici işlər naziri Sirojiddin Muhriddin imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi ilə Tacikistan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi arasında əməkdaşlıq haqqında Saziş"i Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Tacikistan Respublikasının daxili işlər naziri Ramazon Rahimzoda imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi ilə Tacikistan Respublikası Hökuməti yanında Gömrük Xidməti arasında Azərbaycan Respublikası və Tacikistan Respublikası arasında keçirilən mal və nəqliyyat vasitələri barədə ilkin məlumat mübadiləsinin təşkili haqqında Protokol"u Azərbaycan Respublikasının Tacikistan Respublikasındaki səfiri Əlimirzamin Əskərov və Tacikistan Respublikası Hökuməti yanında Gömrük Xidmətinin rəisi Xurşəd Karimzoda imzalayıblar.

yat-logistika sahəsində, həm də investisiya siyaseti sahəsində çox böyük perspektivləri ətraflı müzakirə edəcəyik.

Fürsətdən istifadə edib Sizi və bütün qardaş Tacikistandan xalqını sosial-iqtisadi inkişafda böyük nailiyyətləriniz və Düşənbə şəhərinin bu cür coşqun inkişafı münasibətlə təbrik etmək istərdim. Mən Tacikistanda dəfələrlə olmuşam. Həm ölkənin, həm də, təbii ki, paytaxtınızın belə müsbət inkişaf dinamikasını şəxsen yəqin etmək imkanım olub. Bu münasibətlə Sizi təbrik etmək istərdim.

Qonaqpərvərliyə görə bir daha təşəkkürümü bildirirəm və gələcəkdə fəal işləmək əzmindəyik. Sağ olun.

* * *

Aprelin 5-də Düşənbədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Tacikistandan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmon ilə geniş tərkibdə görüşü başa çatdıqdan sonra sənədlərin imzalanması mərasimi olub.

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Tacikistan Respublikası Hökuməti arasında yerquruluşu, torpaq münasibətləri, kadastr, geodeziya, kartografiya, Yerin masafədən zondlanması və coğrafi informasiya sistemləri sahələrində əməkdaşlıq haqqında Saziş"i Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri Mikail Cabbarov və Tacikistan Respublikasının xarici işlər naziri Sirojiddin Muhriddin imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi ilə Tacikistan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi arasında əməkdaşlıq haqqında Saziş"i Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Tacikistan Respublikasının daxili işlər naziri Ramazon Rahimzoda imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi ilə Tacikistan Respublikası Hökuməti yanında Gömrük Xidməti arasında Azərbaycan Respublikası və Tacikistan Respublikası arasında keçirilən mal və nəqliyyat vasitələri barədə ilkin məlumat mübadiləsinin təşkili haqqında Protokol"u Azərbaycan Respublikasının Tacikistan Respublikasındaki səfiri Əlimirzamin Əskərov və Tacikistan Respublikası Hökuməti yanında Gömrük Xidmətinin rəisi Xurşəd Karimzoda imzalayıblar.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Tacikistana dövlət səfəri

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

"Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Monitorinqi Xidməti ile Tacikistan Milli Bankı yanında Maliyyə Monitorinqi Departamenti arasında cinayət yolu ile eldə edilmiş əmlakın leqalaşdırılması, əlaqəli əsas (predikativ) cinayətlər və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı maliyyə kəşfiyyat məlumatlarının mübadiləsi üzrə əməkdaşlığı dair Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov və Tacikistan Respublikasının İnvestisiyalar və Dövlət Əmlakının İdare Ediləmisi üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Sadyi Kodirzoda imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi ile Tacikistan Respublikasının Hökuməti yanında Turizmin İnvestisiyalar, startapların təşviqi və sahibkarlıq sahəsində Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov və Tacikistan Respublikasının İnvestisiyalar və Dövlət Əmlakının İdare Ediləmisi üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Sadyi Kodirzoda imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının Hökuməti ilə Tacikistan Respublikası Hökuməti arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Tədbirlər Planı"ni Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov və Tacikistan Respublikasının iqtisadi inkişaf və ticarət naziri Zavki Zavkizoda imzalayıblar.

"2025-ci ilədək Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Tacikistan Respublikası Hökuməti arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Tədbirlər Planı"ni Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov və Tacikistan Respublikasının iqtisadi inkişaf və ticarət naziri Zavki Zavkizoda imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə Tacikistan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi arasında 2023-2024-cü illər üzrə kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsinə dair Yol Xəritəsi"ni Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Tacikistan Respublikasının kənd təsərrüfatı naziri Kurbon Hakimzoda imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi ilə Tacikistan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi arasında 2023-2024-cü illər üzrə Əməkdaşlıq Programı"ni Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Tacikistan Respublikasının xarici işlər naziri Kurbon Hakimzoda imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi ilə Tacikistan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi arasında mədəniyyət sahəsində 2023-2024-cü illər üzrə əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət nazirinin birinci müavini, nazir və zifəsini icra eden Adil Kərimli və Tacikistan Respublikasının mədəniyyət naziri Zulfiya Davlatzoda imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ilə Tacikistan Respublikasının İnvestisiyalar və Dövlət Əmlakının İdare Olunması üzrə Dövlət Komitəsi arasında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov və Tacikistan Respublikasının İnvestisiyalar və Dövlət Əmlakının İdare Olunması üzrə Dövlət Komitəsi arasında in-

kının İdare Olunması üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Sadıy Kodirzoda imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının Şuşa şəhəri ilə Tacikistan Respublikasının İsfara şəhəri arasında qardaşlaşma əlaqəlerinin qurulması haqqında Protokol"u Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonu üzrə xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov və Tacikistan Respublikasının İsfara şəhərinin rəhbəri Baxodurzoda imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkışafı Agentliyi ilə Tacikistan Respublikasının Ticarət və Sənaye Palatası arasında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkışafı Agentliyinin İdare Heyətinin sədri Orxan Məmmədov və Tacikistan Respublikasının Ticarət və Sənaye Palatasının sədri Camşəd Cumaxonzoda imzalayıblar.

Aprelin 5-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Tacikistan Respublikasının Prezidenti

edəcəyik.

Mən qardaş Azərbaycanın bu böyük dövlət xadimi ilə ünsiyyətimizi həmişə səmimiyyətlə xatırlayıram. Heydər Əliyev ölkə üçün ən taleyülü vaxtda həqiqətən öz şanlı xalqının milli lideri oldu və ölkəni sabitlik, inkişaf yoluna çıxardı.

Hörmətli İlham Heydər oğlunun səfəri həm bu əlaqələrin, həm də xalqlarımızın çoxəsrlik qarşılıqlı ünsiyyət tellərinin məntiqi davamıdır. Bu əlaqələrin əsasını hər bir

İnkişaf üzrə Komitə arasında turizm sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Respublikasının Tacikistan Respublikasındaki səfiri Əlimirzəmin Əskərov və Tacikistan Respublikasının Hökuməti yanında Turizmin İnkişafı üzrə Komitenin sədri Kamoliddin Muminzod imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və Tacikistan Milli Bankı arasında əməkdaşlıq dair Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının sədri Taleh Kazimov və Tacikistan Milli Bankının sədri Hokim Xoliqzoda imzalayıblar.

"Azərbaycan Respublikası İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyi (AZPROMO) ilə Tacikistan Respublikasının İnvestisiyalar və Dövlət Əmlakının İdare Olunması üzrə Dövlət Komitəsi yanında "Tacinvest" Dövlət Unitar Müəssisəsi arasında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov və Tacikistan Respublikasının İnvestisiyalar və Dövlət Əmla-

Emoməli Rəhmon mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

Əvvəlcə Tacikistan Prezidenti bəyanatla çıxış edib.

President Emoməli Rəhmonun bəyanatı

- Hörmətli kütłəvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri.

İlk növbədə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti hörmətli İlham Heydər oğlu Əliyevi Tacikistan Respublikasına dövlət səfəri münasibətə bir daha səmimi-qəlbən salamlamaq istərdim.

Əvvəlcə qeyd etmək istədim ki, diplomatik münasibətlərin otuz ili ərzində Tacikistan və Azərbaycan səmərəli qarşılıqlı fealiyyət mexanizmləri qura və bu gün qardaş xalqlarımızın rifahına xidmet edən sanballı nəticələr əldə edə biliblər. Buna çox cəhətdən əsası Azərbaycan xalqının görkəmli oğlu və mənim dosum, böyük yoldaşım Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş

six, qarşılıqlı etimada əsaslanan əlaqələr şərait yaradır. Gələn ay Heydər Əliyevin 100 illiyini Tacikistanda da qeyd

tacikin evində dərin hörmət bəslənən, misli-bərabəri olmayan Nizami Gəncəvi qoyub. Buna görə də bizim danışıqlar, həmişəki kimi, qurucu xarakter daşıyb, ikitərefli qarşılıqlı əlaqələrin inkişaf etdirilməsinə və dərinləşdirilməsinə yönəlib. Danışıqların gedisində biz ikitərefli münasibətlərin vəziyyətini və inkişaf perspektivlərini ətraflı nəzərdən keçirdik, bizim üçün aktual olan bütün məsələlərə dair fikir mübadiləsi apardıq. Bu gün imzalanmış ikitərefli sənədlər əlaqələrimizin hüquqi bazasının möhkəmləndirilməsinə və tamamlanmasına yönəlib.

Biz çoxşaxəli əlaqələrimizin kompleksinin tərkib hissələri kimi parlamentlərarası əməkdaşlığın fasılış xarakterini qeyd etdi. İki ölkənin parlamentlərinin rəhbərərinin qarşılıqlı səfərləri nəticəsində bu əməkdaşlıq yeni məzmun kəsb edib.

Ticari-iqtisadi sahədə qarşılıqlı əlaqələri ətraflı müzakirə etdik. Razılaşdıq ki, ölkələrimiz arasında əmtəə dövriyəyəsine, kibercinayətkarlığa və transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığının digər formalarına qarşı mübarizədə əməkdaşlığın möhkəmləndirməsinə tərəfdar olduğumuzu bildiridik. Beynəlxalq mövzuları və bizim regionlarda vəziyyəti etrafı müzakirə etdik.

dair texiresalınmaz tədbirlər görülməsi barədə razılığa gəldik.

Danışıqlar çərçivəsində biz investisiyalar, sənaye kooperasiyası, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat sahələrində və yanacaq-energetika kompleksində qarşılıqlı fəaliyyətin istiqamətləri üzərində ayrıca dəyandıq.

Sənaye kooperasiyası sahəsində yüngül, kimya və dağ-mədən sənayesi, tikinti materiallarının istehsalı, alüminium, pambıq lifinin, qiymətli və yarımqiymətli daşların və metalların emalı sahələrində birgə layihələrin həyata keçirilməsi üçün böyük imkanlar olduğunu qeyd etdik.

Energetika sektorunda Tacikistanın neft-qaz yataqlarının işlənilməsində Azərbaycan şirkətlərinin iştirakında maraqlı olduğumuzu təsdiq etdik.

Biz Azərbaycanın əlverişli tranzit imkanlarından fəal istifadə olunmasını davam etdirəcək, Tacikistanın dövlət və kommersiya strukturlarının yüksəkənəmə həcmələrini artıracaqı.

Danışıqlarda münasibətlərimizin humanitar istiqaməti mühüm yer tutdu. Təhsil, elm və mədəniyyət sahələrində əməkdaşlığın genişləndirməyə qarşılıqlı hazır olduğumuzu təsdiq etdik.

Regional və beynəlxalq xarakterli aktual məsələlərin bütün məcmusuna dair fikir mübadiləsi apardıq. Beynəlxalq və regional təşkilatlar məkanında bundan sonra da qarşılıqlı fəaliyyətin vacib olmasını qeyd etdik.

Coxərəfli məkanlarda, ilk növbədə, BMT-de bir-birimizin namizədiyimizi və təşəbbüslerimizi qarşılıqlı dəstəkləmək praktikasını davam etdirmək barədə razılığa gəldik.

Biz suya və iqlime dair Tacikistanın irəli sürdüyü qlobal təşəbbüslerin dəstəklənməsinə görə Azərbaycan tərəfə minnətdarlığını bildirdik.

Danışıqlarda təhlükəsizlik məsələləri diqqət mərkəzində oldu. Biz beynəlxalq terrorizm, ekstremlizm, narkotiklərin və silahlıların qanunsuz dövriyyəsinə, kibercinayətkarlığa və transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığının digər formalarına qarşı mübarizədə əməkdaşlığın möhkəmləndirməsinə tərəfdar olduğumuzu bildirdik. Beynəlxalq mövzuları və bizim regionlarda vəziyyəti etrafı müzakirə etdik.

(Ardı 3-cü səhifədə)

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Tacikistana dövlət səfəri

(Əvvəli 2-ci səhifədə)

Bugünkü danışçıların yekunları ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafına böyük nikbinliklə və xoş ümidiylər baxmağımıza imkan verir.

İndi sözü böyük məmənuniyyətlə əziz qonağımız, hörmətli İlham Heydər oğlu Əliyevə verirəm. Buyurun.

Sonra Azərbaycan Prezidenti bəyanatla çıxış edib.

Prezident İlham Əliyevin bəyanatı

- Hörmətli Emoməli Şərifoviq.

Hörmətli xanımlar və cənablar.

İlk növbədə, qardaş Tacikistana dövlət səfərində dəvətə görə Tacikistan Prezidentine təşəkkürümüz bildirmək istərdim. Mən Tacikistana ilk dəfə gəlmərim. Bu, mənim üçüncü rəsmi səfərimdir. Mən Tacikistana beynəlxalq tədbirlərdə iştirak etmək üçün də gəlmişəm.

Emoməli Şərifoviq, ilk növbədə, Sizi və bütün qardaş Tacikistan xalqını Tacikistanın sosial-iqtisadi inkişafında böyük nailiyyyətlər münasibətə təbrük etmək istərdim. Onu da qeyd etmək istərdim ki, paytaxtınız, iləbilər gəzəlləşən Düşənbə şəhərinin coşqun inkişafını görəndə çox sevdim. Mən axırıncı dəfə Düşənbəyə təqrübən beş il bundan əvvəl gelmişəm və eminliklə deyə bilərem ki, bu qısa müddət ərzində mühüm məsələtə dəyişikliklər baş verib. Həm gördüklerim, həm də Tacikistan Prezidentinin gələcək planları barədə mənə dedikləri ona dəlalet edir ki, Tacikistanın paytaxtı daha gözəl, qonaqlar və sakinlər üçün daha rahat olacaq.

Atam Heydər Əliyevin xatirəsinə səmimi münasibətə görə Tacikistan Prezidentine təşəkkürümüz bildirmək istərdim. Ö, Emoməli Şərifoviq Rəhmon ilə birlikdə ölkələrimiz arasında dövlətlərarası münasibətlərin formallaşmasının təşəbbüskarı olub və mahiyyət etibarilə onlar bu münasibətlərin əsasını qoyublar.

Bu gün ölkələrimiz arasında qardaşlıq münasibətlərinin uğurlu inkişafı mehz 1990-ci illərin əvvəllərindəki fəaliyyətin nəticəsidir. O vaxt həm Tacikistan, həm də Azərbaycan böyük çətinliklərlə üzləşmişdi, ölkələrimizdə içtimai-siyasi sabit-

lik pozulmuşdu, təəssüf ki, həm Tacikistanda, həm də Azərbaycanda vətəndaş müharibə gedirdi. Ən dəhşətli müharibə qardaş qırğınidir. Həm Prezident Rəhmon, həm də Prezident Heydər Əliyev, - hərəsi öz ölkəsində, - qanlı səhifəni çevirmək və ölkələrimizi inkişaf yoluna çıxarmaq üçün nə mümkündürse etdilər və bu na nail oldular. Bu gün Tacikistan və Azərbaycan iki sabit dövlətdir. Bu gün öz regionumuzda və bütövlükde dünyada qeyri-sabitlik ocaqlarını görəndə, zənnimcə, hər kəs anlayır ki, sabitlik inkişafın əsasıdır, təhlükəsizliyin əsasıdır. Sabitlik olmasa nə investisiyalar olacaq, nə də tərəqqi və insanlarım rahatlığı.

Buna görə düşündürəm ki, xalqlarımızın milli maraqlarına əsaslanan siyaset yürüdən ölkələrimizin nümunəsi ona dəlalet edir ki, hətta inkişafın ən aşağı nöqtəsində olduqda da müdrik rəhbərlik sayesində böyük nəticələr qazanmaq olar. Tacikistan və Azərbaycan işə keçmiş sovet respublikaları arasında müstəqillik yoluna ən pis və ən ağır səraidi qədəm qoyublar. Tebii ki, o dövrü yaxşı bilən adamlar bunu təsdiq edə bilərlər. Lakin həm Azərbaycanda, həm də Tacikistanda gənc nəsil də bunu bilməlidir. Bizim bugünkü uğurlu inkişafımız, necə deyərlər, göydən düşməyib, bunun arxasında məhz böyük liderlərin, xalqlarımızın liderlərinin əməyi durur. Onlar özləri üçün, öz həyatları üçün riske gedərək dinc və uğurlu inkişafı təmin etmək na-

mine əllərindən geləni ediblər. Bu barədə burada - Tacikistanda, Heydər Əliyevin xatirəsi ehtiramla yad edilən qardaş ölkədə danışmaq mənə xüssəsilə xoşdur. Emoməli Şərifoviqin dediyi kimi, gələn ay biz Azərbaycan dövlətçiliyinin banisinin anadan olmasına 100 illiyini qeyd edəcəyik. Mən tacik qardaşlarımıza təşəkkür edirəm ki, Heydər Əliyevin xatirəsi Tacikistanda da qeyd ediləcək.

Emoməli Şərifoviq danışqların bütün mövzularını işıqlandırırdı. Hesab edirəm ki, bu gün biz çox səmərəli danışqlar apardıq, həm təkbətək, həm də nümayəndə heyətlərinin iştirakı ile geniş tərkibdə görüşlərdə gələcək qarşılıqlı fəaliyyətimizin konkret məsələlərini müzakirə etdik. Emoməli Şərifoviqin qeyd etdiyi bütün istiqamətlər üzrə necə irəliləmək barədə dəqiq təsəvvürümüz var. Nəqliyyat-logistika sahəsinə, sənaye kooperasiyasına, investisiya layihələri ilə bağlı məsələlərə dair konkret tapşırıqlar verilib. Biz Tacikistanda investisiya layihələrini ciddi nəzərdən keçirməyə hazırlıq. Ona görə ki, əvvələn, Tacikistan bizə yaxın ölkədir, ikincisi, sabitlik hökm süren ölkədir. Investisiyaları yalnız sabitlik və yaxşı investisiya səraiti olan ölkələrə yönəldilir. Çoxsaylı xarici şirkətlər tərəfindən Tacikistanda fəal sərmaya qoyulması ona dəlalet edir ki, investisiyalar, o cümlədən xarici investisiyalar dövlət tərəfindən qorunur.

Mən əslə şübhə etmirəm ki, səfərin nəticələrinə əsasən ən yaxın vaxtda konkret addımlar

utilacaq. Biz hökumətlərə komissiyanın növbəti iclasını bu il Tacikistanda keçirmək barədə razılığa gəldik. Əminəm ki, hökumətlərə komissiyanın iclasına qədər bizim məhz nəqliyyat-logistika qarşılıqlı əlaqələri, investisiya siyaseti, sənaye kooperasiyası məsələlərinə dair nümayəndə heyətlərinin üzvlərinə verdiyimiz bütün tapşırıqlar yerinə yetirilecek. Əminəm ki, nəticələr bizi sevindirdəcək.

Məhz mədəni sahədə qarşılıqlı əlaqələrimiz möhkəm təməlini xüsusi qeyd etmək istərdim. Xalqlarımız əsrlər boyu dostluq, həmrəylik səraidiində yaşayıb, dostluq ediblər. Təsadüfi deyil ki, Azərbaycanda tacik mədəniyyətini, Tacikistanda Azərbaycan mədəniyyətini çox yüksək qiymətləndirirələr. Demək istərdim ki, tacik xalqının görkəmli oğlu Rudekinin abidəsinin azərbaycanlı heykəltaraş Fuad Əbdürəhmanov tərəfindən yaradılması heç də təsadüfi deyil. Bu abidə 1960-ci ilərdə Düşənbədə qoyulub.

Digər məşhur Azərbaycan heykəltaraşı Ömər Eldarov Sədrəddin Ayninin və İbn Sina-nın abidələrini yaradıb. Yəni, bunlar çox şeyə dəlalet edir. Tacik xalqının görkəmli nümayəndələrinin abidələrinin yaradılmasının Azərbaycan nümayəndələrinə etibar edilməsi böyük etimad, dostluq, qardaşlıq deməkdir. Biz onu da bilirik ki, Tacikistanda dahi Azərbaycan şairi, doğma Gəncədə doğulmuş, yaşamış və orada dünyasını dəyişmiş Nizami Gəncəvinin sevirlər və ona ehtiram bəslə-

yirlər. Bu mədəni bünövşə bu gün bütün istiqamətlər üzrə feal qarşılıqlı əlaqələr üçün zəmin yaradır. Əminəm ki, biz bu gün təhsil sahəsində də, başqa sahələrdə də qəbul etdiyimiz bütün qərarları yerine yetirəcəyik.

Onu da demək istərdim, biz məmənuniyyətlə qeyd etdik ki, Tacikistandan olan 50-yə yaxın kursant bu gün Azərbaycanın Müdafiə Nazirliyinin və Dövlət Sərhəd Xidmətinin tədris məssəsələrində təhsil alır. Biz tacik tələbələrin sayının artırılmasına şərait yaratmağı qərrara alıq. Əlbəttə, əminəm ki, azərbaycanlı tələbələr də böyük sevinc və isteklə burada, Tacikistanda təhsil ala bilərlər.

Mən əziz dostum, qardaşım Emoməli Şərifoviq Rəhmona qonaqpərvərliyə, əməkdaşlığı gərə təşəkkürümüz bildirmək istəyirəm. Emoməli Şərifoviq, fürsətdən istifadə edib Sizi Azərbaycana səfərə dəvət etmək istərdim.

Emoməli Şərifoviq Azərbaycana üç rəsmi səfər edib, mən də Tacikistana üç rəsmi səfər etmişəm. Bu, bizim münasibətlərin dinamikasına delalət edir. Fikrimcə, gələcəkdə bu səfərlər daha intensiv olacaq, birlikdə işləyəcək, dostluq edəcək və birgə gələcəyimizi quraqaçığ. Sağ olun.

President Emoməli Rəhmon: Saq olun, İlham Heydər oğlu. Məni Azərbaycan Respublikasına səfərə dəvət etdiyinizə görə Size təşəkkür edirəm. İlk münasib imkan yaranan kimi Sizin lütfkar dəvətinizdən mütləq istifadə edəcəyəm.

* * *

Aprelin 5-də Düşənbədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəfinə Tacikistan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmon tərəfindən rəsmi ziyaflət verilib.

* * *

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Tacikistan Respublikasına dövlət səfəri aprelin 6-da başa çatıb.

Düşənbə şəhərinin Beynəlxalq Aeroportunda dövlətimizin başçısının sərəfinə fəxri qarovalı dəstəsi düzülmüşdü.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmon yola salıb.

AZERTAC-in materialları əsasında

HDQ-də reyd toplantıları keçirilib

Təsdiq olunmuş tədris ilinin hazırlıq planına əsasən, Xəzər Dənizinin Azərbaycan Respublikasına məxsus hissəsində Hərbi Dəniz Qüvvələri gəmilərinin iştirakı ilə reyd toplantıları keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, toplantıların keçirilməsində əsas məqsəd reyd xidmetinin təşkili, dəniz vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi, eləcə də gəmi ekipajları arasında uzlaşmanın təmin edilməsi olub.

“Ən yaxşı mühəndis-istehkam bölüyü” adı uğrunda yarış keçirilir

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, cari ilin döyüş hazırlığı planına əsasən, Azərbaycan Ordusunun “N” hərbi hissəsində “Ən yaxşı mühəndis-istehkam bölüyü” adı uğrunda yarış keçirilir.

Təsdiq olunan plana uyğun olaraq keçirilən yarışda hərbi qulluqçuların mühəndis qoşunlarının silahlandırma vəsitsələri və qoşun xidməti üzrə nəzəri, eləcə də fərdi şəkildə ixtisas bilikləri yoxlanılır.

Daha sonra istehkamçılar xüsusi təchiz edilmiş təlim meydançasında mina sahələrinin qurulması, keçidlərin açılması, minaaxtaraların

vasitəsilə mina və partlama-döyüş sursatlarının aşkar edilərək zərərsizləşdirilməsi, eləcə də mühəndis-istehkam təminatı üzrə digər tapşırıqları yerinə yetirirler.

Qeyd edək ki, yekun nəticələrə əsasən “Ən yaxşı mühəndis-istehkam bölüyü” adına layiq görülmə Quru Qoşunları üzrə keçiriləcək yarışda iştirak edəcək.

Türkiyənin ilk yerli elektromobili "Togg" Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə təqdim olunub

Aprelin 4-də Türkiyənin ilk yerli elektromobili "Togg" Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə təqdim olunub.

Dövlətimizin başçısı əvvəlcə Türkiyənin sənaye və texnologiya naziri Mustafa Varank, "Togg" şirkətinin baş icraçı direktoru və idarə heyətinin üzvləri ilə görüşüb.

Prezident İlham Əliyev: Bir daha salaməleyküm.

Mustafa Varank: Hörmətli cənab Prezidentim, xoş gəldiniz.

Prezident İlham Əliyev: Xoş gördük.

Türkiyə Palatalar və Birjalar Birliyinin rəhbəri Rifat Hisarcılioğlu: Salaməleyküm, cənab Prezidentim, necəsiniz?

Prezident İlham Əliyev: Salam, xoş gördük. Sizi gözləyirdik.

Rifat Hisarcılioğlu: Allah razı olsun. Cənab Prezidentim, gödəkcəni geyinərsiniz-mi?

Prezident İlham Əliyev: Təbii ki, geyinərəm.

Rifat Hisarcılioğlu: Ölçünü də tam tutdurmuşuq. Cənab Prezidentim, buranı ilk dəfə görürəm. Mənzərə möhtəşəmdir.

Prezident İlham Əliyev: Bura Bakının ən gözəl, ən mənzərəli yeridir. Ona görə mən bu yeri seçdim.

Xatirə şəkilləri çəkdirilib.

Türkiyənin sənaye və texnologiya naziri Mustafa Varank "Togg" elektromobilinin

T10X modelinin açarını dövlətimizin başçısına təqdim edib.

Mustafa Varank: Hörmətli cənab Prezidentim, hörmətli Prezidentimizin salamlarını getirdik.

Prezident İlham Əliyev: Xəyirkümsalam.

Mustafa Varank: Türkiyədən ikinci avtomobili Size təqdim etmiş oluruz. Bütün türk xalqı ikinci avtomobilin Azərbaycana göndərilməsindən çox memnundur. Xeyirli-uğurlu olsun. İnşallah, gözəl günlərdə istifadə edərsiniz.

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun, təşəkkür edirəm. İlk növbədə, Əziz Qardaşım, hörmətli Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan təşəkkürümüz bildirirəm ki, ikinci avtomobilin mənə verilməsini tövsiyə edib. Size də təşəkkür edirəm, ilk növbədə, bu gözəl avtomobili istehsal etdiyiniz üçün. Bu, Türkiyənin, Türkiyə sənayesinin növbəti böyük bir uğurudur. Bu hədiyyəni mənə təqdim etdiyiniz üçün xüsusi

təşəkkürümüz bildirmək istəyirəm.

Mustafa Varank: Xeyirli olsun.

Sonra Prezident İlham Əliyevə xatirə hədiyyəsi təqdim olunub.

Dövlətimizin başçısı "Togg" elektromobilini idarə edib.

Qeyd edək ki, 2022-ci il oktyabrın 29-da təqdimatı keçirilən Türkiyənin milli istehsalı olan "Togg" elektromobilinin ilk sıfarişçilərindən biri də dövlətimizin başçısı olub. Ötən il noyabrın 2-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə telefon səhəbəti zamanı dövlətimizin başçısı Türkiyənin mobillik sahəsində xidmət göstərən global texnologiya markası "Togg"un küləvi istehsala başlanılması münasibətə təbriklərini çatdırıb və bunu Türkiyə sənayesinin yeni uğuru kimi deyərdirib. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan mətbuatı açıqlamasında həmin

telefon danışıği zamanı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev iki ədəd "Togg" elektromobil almaq üçün sıfariş verdiyini bildirmişdi.

İlk avtomobil ötən gün Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və xanımı Əmine Ərdoğan təqdim olunub.

Xatırladaq ki, "Togg"un küləvi istehsal zavodunun rəsmi açılış mərasimi ötən il oktyabrın 29-da keçirilib. Zavod Bursa vilayətinin Gemlik rayonunda inşa olunub. 2020-ci ilde təməli qoyulan zavodun inşası iki ilə tamamlanıb. Zavodun açılışı ilə yerli avtomobilin küləvi istehsalı prosesi başlanıb. Tədbirdə iştirak edən Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan "Togg" elektrömobilini sınaqdan keçirib. Rəcəb Tayyib Ərdoğan bildirib ki, il erzində 175 min avtomobil istehsal olunacaq, 2030-cu ilə qədər istehsal 1 milyonu ötəcək.

Qeyd edək ki, "Togg" elektrömobiləri "Pamukkale", "Anadolu", "Gemlik", "Kula", "Oltu" və "Kapadokya" olmaqla altı rəngdə istehsal olunur. Avtomobil iki modifikasiyada - 200 və 400 at gücündə elektrik mühərriki ile buraxılır. Ən güclü versiya 0-dan 100 kilometr-saat sürəti 4,8 saniyəyə yığa bilir. Elektromobilin maksimal gedis məsafəsi isə 500 kilometrə yaxındır. Avtomobillərin hazırlanması zamanı onların ətraf mühit üçün tam zərərsiz olmasına xüsusi diqqət yetirilib.

Türkiyənin 60 illik xəyalının reallaşması kimi qiymətləndirilən yerli avtomobil "Togg"un

T10X modeli üçün sıfariş hüququ qazanan 20 min əsas və 20 min ehtiyat qalibin siyahısı da artıq açıqlanıb. Püşkmatma nəticəsində T10X modelini almaq hüququ qazanan şəxslərin siyahısı "Togg"un rəsmi internet saytında elan edilib. Bu modeli əvvəlcədən sıfariş vərən 177 min 467 nəfər arasında 20 min nəfər yerli avtomobil sahibi olub.

* * *

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan təşəkkür edib.

Dövlətimizin başçısı bununla bağlı tviterdə paylaşım edib.

Azərbaycan Prezidentinin paylaşımında qeyd olunub: "Təşəkkür edirəm, Əziz Qardaşım. Amin! "Togg" Sizin liderliyiniz altında qardaş Türkiyənin elmi-sənaye potensialının inkişafının daha bir bariz nümunəsidir".

Xatırladaq ki, aprelin 4-də Türkiyənin ilk yerli elektromobili "Togg" Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə təqdim olunub. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan tviterdə bununla bağlı paylaşım edərək xoş arzularını bildirib. Türkiyə Prezidentinin təbrik tvitində qeyd olunub: "Qardaşım İlham Əliyev də Türkiyənin qüruru "Togg"u təhvil aldı. Xeyirli olsun. Allah gözəl günlərdə istifadə etməyi nəsib etsin, qardaşım".

AZERTAC-in materialları əsasında

Əlahiddə Ümumqoşun Orduda komanda-qərargah təlimi keçirilib

"Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun 2023-cü tədris ilinə həzırlıq planı"na uyğun olaraq tabelikde olan birləşmə və hissələrlə ərazidə komanda-qərargah təlimi keçirilib.

Müdafia Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, təlimin ilkin mərhələsində birləşmə, hissə və bölmələrin təlim-döyüş həyəcanı signalı ilə qaldırılaraq döyüş teyinatı rayonlarına çıxarılmış və döyüşə hazırlımanın müxtəlif dərəcələrinə gətirilməsi üzrə fəaliyyətlər yenidən yetirilib. Döyüş teyinatı rayonlarında əsas diqqət birləşmə, hissə və bölmələrin ərazidə maskalanmasına, müdafiə və mührifizəsinə, xüsusilə düşmənin pilotsuz uçuş aparatlarına qarşı mübarizə tədbirlərinin icrasına yönəldilib.

Təlimin əməliyyatlarının planlaşdırılması mərhələsində ya-

ranmış taktiki şəraitə uyğun olaraq qərargahlar tərəfindən əməliyyat şəraitini qiymətləndirilib, tabelikdə olan birləşmə, hissə və bölmələrin tapşırıqları dəqiqləşdirilib. Planlaşdırmanın gedisində qərargahlar tərəfindən komandirlərin əsas təlimatları təqdim edilir, qəbul etməsi və bölmələrin idarə olunması üçün taktiki hesabatlar aparılıb və zəruri məlumatlar hazırlanıb. Alınan qə-

rarlar rabitə və avtomatlaşdırılmış idarəetmə sistemləri və təsılə praktiki fəaliyyətlərə cəlb olunmuş bölmələrə çatdırılıb.

Təlimin gedisində hava həcumundan müdafiə bölmələri şərti düşmənin aviasiya və tətələrinin aşkarlanması və izlenməsi üzrə praktiki fəaliyyətləri yerine yetirilib.

Təlimin sənədarisine uyğun taktiki fəaliyyətlərin praktiki icra-

mərhələsində xüsusi təyinatlı qruplar tərəfindən düşmənin müdafiəsinin xəttində yerləşən döyüş mövqelərinə və vacib obyektlərə basqın keçirilib. Mövqelər əle keçirildikdən sonra irəliləmə marşrutlarında şərti düşmənin yaxınlaşan ehtiyatlarına pusqlar qurularaq hərəkətləri məhdudlaşdırılıb və irələməsinin qarşısı alınıb.

Yaranmış vəziyyətdən ya-

rarlanaraq mexanikləşdirilmiş bölmələr artilleriya atəşinin dəstəyi ilə düşmənin müdafiəsinin dərinliyinə irəliləyərək əlverişli hədləri ele keçirib.

Taktiki fəaliyyətlərin icrasında komandirlər tərəfindən bölmələrin düzgün və dəqiq idarə edilməsinə və əməliyyatlar zamanı tabelikdəki bölmələrin fasiləsiz olaraq bütün növ təminatlarla təmin olunmasına xüsusi diqqət yetirilib.

Təlimin kompüter dəstəklərindən mərhələsində qəbul edilmiş qərarların və aparılmış hesabatların reallığı Simulyasiya Mərkəzində kompüterlər üzərində yoxlanılıb.

Xüsusi təyinatlı, artilleriya, hava hückumundan müdafiə, rabiṭə, təminat və mexanikləşdirilmiş bölmələrin birgə fəaliyyəti nəticəsində qarşıya qoymuş məqsədlərə nail olunduğu təlimdə qoşunların döyüşə hazırlıma vəziyyətinə getirilməsində və əməliyyatların planlaşdırılmasında qərargahların hazırlıq səviyyəsi yüksək qiymətləndirilib.

Müdafiə naziri: "Peşəkar zabit kadrlarının hazırlanmasında komando hazırlığı mütləqdir"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin tapşırığı ilə aprelin 7-də müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov və nazirliyin digər rəhbər heyəti Komando Dağ Təlim Mərkəzini ziyarət edib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, Müdafiə naziri mərkəzdə Heydər Əliyev adına Hərbi İstifadənin 4-cü kurs kursantlarının iştirak etdiyi "Komando başlanğıc kursu"nun gedisatı ilə tanış olub.

Məruzə edilib ki, çöl çıxı-

Kiçik leytenant Vidadi Şükürov ikinci Qarabağ müharibəsində iştirak edən və igidlik göstərən hərbçilərimizdəndir. Torpaqlarımızın azadlığı uğrunda üzərinə düşən döyüş tapşırıqlarının öhdəsində bacarıqla gəlib. Göstərdiyi igidliyi görə kiçik leytenant Şükürov Vidadi Gülbala oğlu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları ilə "İgidliyə görə" və "Ağdamın azad olunmasına görə" medallarına layiq görürlüb.

Vidadi Cəlilabad rayonunun Eğərə kəndində anadan olub. Orta təhsilini kəndlərindəki şəhid Sərdar Sadıqovun adını daşıyan məktəbdə alıb. 2011-2013-cü illərdə müddətli həqiqi hərbi xidmətə olub. Vətən qarşısındaki övladlıq borcunu cəbhə bölgəsində yerləşən hərbi hissədə yerinə yetirib. Xidmətinə başa vurduqdan sonra həyatını orduya bağlayıb. 2013-cü ildə Azərbaycan

şında kursa cəlb olunan heyətə yaşayış məntəqələrindəki

döyüş şəhərciyində müasir döyüş üsulları, dağçılıq və digər fəaliyyətlər real döyüş şə-

raitine uyğun məşq etdirilir. Keçirilən məşğələlərdə əsas diqqət hərbi qulluqçuların fərdi bacarıqlarının daha da yüksəldilməsi, döyüş vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi, eləcə də liderlik keyfiyyətlərinin artırılmasına yönəldilir.

Məşğələləri izlədikdən sonra general-polkovnik Zakir Həsənov şəxsi heyətə görüşüb, onların qayğıları ilə maraqlanıb.

Müdafiə naziri qeyd edib ki, Ali Baş Komandanın göstərişinə uyğun olaraq Azərbaycan Ordusunda bütün sahələrdə olduğu kimi, hərbi təhsil sahəsində də həyata keçirilən İslahatlar davam etdirilir. Peşəkar zabit kadrlarının hazırl-

əməliyyatlarda Azərbaycan Ordusu öz qüdrətini bütün dünyaya sübut etdi. Ordumuzun daha da qüdrətlənməsi və inkişaf etməsi istiqamətində görülən işlər hazırda da davam etdirilir. Nazir xüsusi vurğulayıb ki, bu gün bütün hərbi qulluqçularla yanaşı, hərbi institutda təhsil alan gələcəyin zabitləri də öz üzərinə düşən vəzifəni layiqincə yerinə yetirməlidirlər.

Məşğələləri izlədikdən sonra mərkəzdə yeni istifadəyə verilən tibb məntəqəsinə gələn müdafiə nazirinə məruzə edilib ki, müasir tələblərə cavab verən məntəqədə hərbi qulluqçuların sağlamlıqlarının təmin olunması, onlara ilkin yardımın göstərilərək ehtiyac olduğu təqdirdə hospitala təxliyə edilməsi üçün lazımi şe-

rait yaradılıb. Tibb məntəqəsində qəbul-diagnostika otağı, palatalar, eləcə də inzibati otaqlar mövcuddur.

Daha sonra general-polkovnik Zakir Həsənov çöl çıxışında olan kursantların səhra düşərgəsinə baxış keçirib. Düşərgədə şəxsi heyətin qalması, qidalanması və asudə vaxtının səmərəli təşkili üçün yaradılan şəraitlə tanış olub.

Müdafiə naziri kursa cəlb olunan heyətə keçirilən dərslərin daha dərindən öyrənilməsi və onların gələcəkdə əsl hərbi mütəxəssis kimi yetişməsi üçün öz tövsiyələrini verib.

Sonda general-polkovnik Zakir Həsənov şəxsi heyətin döyüş hazırlığının artırılması məqsədilə aidiyəti vəzifəli şəxsler qarşısında konkret tapşırıqlar qoyub.

lanmasında Türkiye modelində istifadə olunur və bu prosesin həyata keçirilməsində komando hazırlığı mütləqdir.

Hərbi qulluqçuların bilik və bacarıqlarının artırılması, bölmələrin döyüş qabiliyyətinin daha da yüksəldilməsi məqsədilə təlimlərde müasir döyüş üsulları məşq etdirilir, ordumuzun arsenalına yeni tələblərə cavab verən silah, hərbi texnika daxil edilir və hərbi qulluqçulara onların effektiv tətbiqi qaydaları öyrədilir.

General-polkovnik Zakir Həsənov qeyd edib ki, Aprel döyüşləri, Günnüt əməliyyatı, Vətən müharibəsi və sonrakı

müqavimət göstərməyə çalışsa da, işgalçları məhv edədə doğma Qarabağımıza doğru irəliliyirdik. Getdikcə qüvvəsinə itirən ermenilər qarşımızda dayana bilmirdilər. Qəlebəyə gəden yollar üzümüze daha da geniş açılmışdı. Noyabrın 10-da düşmən kaptılıyası aktına imza atdı. Azərbaycan Ordusu Büyük Qəlebə qazandı.

İkinci Qarabağ müharibəsində gizir kimi döyüşən V.Şükürov 12 sentyabr 2022-ci ildə qanunsuz erməni silahlılarının təxribatlarının qarşısının alınması məqsədilə keçirilən (anti-terror) əməliyyatında kiçik leytenant kimi iştirak edib. Əməliyyat zamanı zabit kimi üzərinə düşən döyüş tapşırıqlarının öhdəsindən bacarıqla gəlib. İnanırıq ki, kiçik leytenant Vidadi Şükürov bundan sonra da xidmətində ürəkaçan ugurlar qazanacaq.

Vahid MƏHƏRRƏMOV
"Azərbaycan Ordusu"

Medallı igidlərimiz

"Xidmətimdən qürur duyuram"

Ordusunun Telim və Tədris Mərkəzində gizir hazırlığı kursu keçib. Burada hərbi biliklərə yiyələnib, təcrübəsini artırıb. Kursu uğurla başa vurduqdan sonra "N" hərbi hissəsində xidmətə başlayıb.

Vidadi Aprel döyüşlərində də iştirak edib. Həmin günlərdə Tərtər, Beyləqan və Füzuli istiqamətlərində vuruşub. Döyüşlərdən sonra xidməti vəzifələrini bacarıqla yerinə yetirən Vidadi Şükürov daha da böyük uğurlar qazanmaq üçün keçirilən telim-məşqlərdə hərbi biliklərini daim artırıb. Tabiiyində olan şəxsi heyəti torpaqlarımızın azadlığı uğrunda başlanacaq döyüşlərə hazırlayıb. V.Şükürov əsgərlərə təkcə hərbi bilikləri öyrətmirdi, on-

lara Vətən sevgisi də aşılayırdı. Yaxşı biliirdi ki, Vətən sevgisi ilə yüksək döyüş hazırlığı birləşəndə qələbə qazanılır.

27 sentyabr 2020-ci ildə erməni təxribatı neticəsində ikinci Qarabağ müharibəsi başlanan günü Vidadi Şükürov da hərbçi yoldaşları kimi döyüşlərə yollanıb. Gizir həmin günü belə xatırladı:

- Mövqelərimiz üzərinə hücum keçmiş düşmən irəliləməye, yeni ərazilərimizi əla keçirməyə can atdırı. İşgalçılardın qarşısını almaq üçün Ali Baş Komandanın əmri ilə əks-hücum əməliyyatına başladıq. Hamımız üzərimizə düşən döyüş tapşırıqlarını cəsaretle yerinə yetirirdik. Döyüşlərin gedisatında bölüyümüzü Xocavənd istiqamətine göndərdilər. Həmin günlər torpaqlarımızın hər addımı uğrunda qanlı döyüş gedirdi. Düşmən nə qədər

Hərbi Prokurorluq xüsusi təyinatlılarıla birlikdə "Heydər Əliyev İli" ilə bağlı tədbir keçirib

Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 100-cü ildönümü münasibətilə Azərbaycan Respublikası Hərbi Prokurorluğunun və Müdafiə Nazirliyinin Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin birgə tədbiri keçirilib.

Əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin büstü və şəhidlərin abidəsi öününe gül dəstələri düzülərək, əbədiyəşar liderin və qəhrəman Vətən övladları-

nın əziz xatirələrinə dərin ehtiram ifadə olunub.

Müdafıə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, iştirakçılar dahi şəxsiyyətin və bütün şəhidlərimizin əziz xatirələrini bir dəqiqəlik sükutla yad edib, qazılara şəfa dileyiblər.

Tədbirdə çıxış edənlər istiqələl yolumuzu və istiqbalımızı nurlandıran, millətini zamanın sərt sınalarından böyük məharətlə çıxararaq, hər bir çətin vəziyyətdən ən düzgün çıxış yolu tapan Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin şərəfli və mənalı ölüm yolundan, çoxşaxəli fəaliyyətindən, ölkəmizin qürətənlənməsində, xalqın rifahının yüksəldilməsində misilsiz

xidmətlərindən və dünya siyasetinə verdiyi töhfələrdən bəhs ediblər.

Çıxışlarda, həmçinin Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın işıqlı geləcəyinə hesablanmış mükəmməl siyasetini yeni müstəvیدə dövrün tələblərinə uyğun şəkildə uğurla davam etdirən dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 20 ilde ölkəmizde görülmüş müstəsnə əhəmiyyətli işlərdən, həyata keçirilmiş hərəkəflə köklü İslahatlar dan, bütün sahələrdə əldə olunmuş misli görünmemiş uğurlardan, o cümlədən qüdrətli Silahlı Qüvvələrlə qarşılıqlı səmərəli fəaliyyətindən bəhs edilib, qürur dolu 44 günün unudulmaz təessüratları xatırlanıb.

Bundan başqa, Vətən mühərabəsində Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılan şanlı Qələbə xüsusi vurğulanaraq, mühərabə dövründə prokurorluğun, o cümlədən hərbi prokurorluğun Silahlı Qüvvələrlə qarşılıqlı səmərəli fəaliyyətindən bəhs edilib, qürur dolu 44 günün unudulmaz təessüratları xatırlanıb.

"Aprel döyüsləri - Zəfərə gedən yoluñ başlanğııcı"

Azərbaycan Hərb Tarixi Müzeyində Aprel döyüslərinin yedinci ildönümüne həsr olunmuş "Aprel döyüsləri - Zəfərə gedən yoluñ başlanğııcı" adlı musiqili gecə keçirildi.

Tədbirdə Müdafıə Nazirliyinin idarə və müəssisələrinin, Nərimanov rayon İcra Hakimiyətinin və ictimaiyyətin nümayəndələri, Aprel döyüsləri və Vətən mühərabəsi iştirakçıları, Kütləvi informasiya vəsitişlərinin əməkdaşları iştirak etdilər.

Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və Vətənimizin azadlığı, müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirildi.

Tədbiri açan Hərb Tarixi Müzeyinin reisi Əzizəğa Qəniyazadə "Aprel döyüsləri - Zəfərə gedən yoluñ başlanğııcı" adlı məruzəsində Azərbaycan Ordusunun uğurlu əks-hücum əməliyyatı haqqında ətraflı məlumat verərək bildirdi ki, Aprel döyüsləri Azərbaycan dövlətinin, dövlətçiliyinin dönməzləyinin, Azərbaycan əsgərinin gücünün, qüdretinin ifadəsi kimi tarixləşdi. "Ordumuzun qələbəsi ilə nəticələnən bu döyüslərdə düşmənə sarşıcı zərbələr vuruldu. Tərtər rayonunun Talış kəndi ətrafindakı yüksəkliklər, Cəbrayıllı rayonunun Ləletəpə yüksəkliyi, Cocuq Mərcanlı, Goranboy rayonunun Gölüstən kəndi istiqamətində işğal altında olan 2000 hektardan azad olundu. Azərbaycan Ordusu qətiyyətli döyüsləri, qazandığı qələbəri ilə düşmənin möğləyedilməzlik mifinin yalan olduğunu dünyaya nümayiş etdir-

di. Bu, döyüslərin hərbi nəticəsi idi. Onun mənəvi nəticələri isə ordunun şəxsi heyətinin döyükəzminin, qələbə ruhunun göstəricisi oldu".

Muzey rəisi vurğuladı ki, bəzi beynəlxalq hərbi ekspertlər Aprel döyüslərini Vətən mühərabəsindən önce aparılmış döyüşlər keşfiyyat adlan-

heç vaxt işğalla barışmayacağını, ərazi bütövlüyünü nəyin başına olursa-olsun, bərpa edəcəyini təsdiqlədi.

Tədbirdə müzeyin tədqiqatçı baş elmi işçisi Vahid İsmayılov, Nərimanov rayon İcra Hakimiyətinin İctimai siyasi və humanitar şöbəsinin müdürü müavini Vəfadar Zey-

dırıllar. "Doğrudan da, 2016-ci ildə baş vermiş bu hərbi əməliyyatı işğal edilmiş bütün Vətən torpaqlarının azad edilməsi uğrunda aparılmış döyüslərin başlanğııcı hesab etmək olar. Aprel döyüsləri qələbələrimizin başlanğııcıdır. Bu döyüslərdə qazanılan qələbəni Vətən mühərabəsində qazanılan Zəfər tamamladı".

Aprel döyüslərinin iştirakçısı Vətən Mühərabəsi Qəhrəmanı polkovnik-leytenant Mir-damət Bağıyev döyüslərlə bağlı xatirələrini tədbir iştirakçıları ilə böyük sənədlər qeyd etdi ki, şanlı hərbi qələbəmiz olan Aprel döyüsləri dövlətimizin, xalqımızın, ordumuzun gücünü göstərməklə yanaşı, Azərbaycan xalqının və dövlətinin

nalov və başqaları öz çıxışlarında Aprel döyüslərinin Azərbaycan Ordusunun istenilən döyükətərəfətini yerinə yetirmək üçün hər cür fədakarlığa və hərbi qüdrətə hazır olduğunu, tarixə "Dördgünlük mühərabə" adı ilə düşən bu döyüslərin hər bir Azərbaycan vətəndaşının hərbi vətənpərvərlik ruhunu daha da yüksəlttiyini dedilər.

Aprel döyüslərinə həsr olunan sənəddi filmin nümayişi dən sonra Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin solistləri vətənpərvərliyi tərənnüm edən musiqilər ifa etdilər.

Kapitan
Günay TAGİYEVA
"Azərbaycan Ordusu"

Türkiyə və yerli media nümayəndələri üçün azad edilmişərəzəzilərə media-tur təşkil olunub

Aprelin 6-da Müdafıə Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Ordusunun fəaliyyəti ilə tanış olmaq məqsədilə bir qrup Türkiye və yerli media nümayəndələri üçün növbəti media-tur təşkil edilib.

Müdafıə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, səfər çərçivəsində ilk olaraq media nümayəndələri azad edilmiş ərazilərin Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) ilə qarşılıqlı əlaqədə minalardan təmizləmə prosesini və qardaş Türkiyənin istehsalı olan MEMATT (Mexaniki Mina Təmizləmə Təchizatı) mühəndis texnikasının praktiki tətbiqini izleyiblər.

Media nümayəndələrinə məlumat verilib ki, Azərbaycan Ordusunun şanlı qələbəsi ilə bitən Vətən mühərabə-

sindən bu günədək Müdafıə Nazirliyinin mühəndis bölməleri tərəfindən 29000 hektardək ərazi təmizlənmiş, erməni hərbçiləri tərəfindən basdırılmış 23230 ədəd mina, eləcə də döyükəməliyyatlarından qalma partlamış hərbi sursat aşkar edilərək zərərsizləşdirilib.

Media-tur çərçivəsində media nümayəndələrinə artilleriya bölmələrinin nümunəvi döyükətərəfət hazırlığı məşğəlesi də nümayiş etdirilib.

Media nümayəndələri hərbi qulluqçuların fəaliyyətini izleyib, çəkilişlər aparıb və hərbçilərdən müsahibələr götürüb.

Hərbi qulluqçular onlar üçün yaradılan şəraitdən məmənənlərini ifadə edib, azad olunmuş ərazilərdə xidmət etməkdən qürur duyduqlarını bildiriblər.

Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti ilə keçirilən ictimai-siyasi hazırlıq dərsi

(İctimai-siyasi hazırlıq dərsinin qrup rəhbərinə kömək)

Suallar:

1. Azərbaycanın Rusiya və İran arasında parçalanması. Kürəkçay müqaviləsi.
2. İşgala aparan yol. Gülüstan və Türkmençay müqavilələri.

Azərbaycanın Rusiya və İran arasında parçalanması. Kürəkçay müqaviləsi

Tarixin bütün dövrlərində xalqımız müxtəlif siyasi-herbi münaqışılara cəlb olunmuş, nəticədə zaman-zaman əraziləri işgal olunmuş, insanları qətlə yetirilmişdir. Mühəribələr nəticəsində xalqın minilliklər boyu formalaşmış mənəvi-dini-milli dəyərlərinə ziyan dəymiş, torpaqlarının bir hissəsi itirilmiş, Cənubi Qafqaz Rusiyaya birləşdirildikdən sonra bu proses güclənmişdir.

Cənubi Qafqazın siyasi və hərbi-strateji əhəmiyyəti böyük idi. Çar Rusiyası Cənubi Qafqazı əlavə gəlir mənbəyinə, Xəzər dənizini Rusyanın daxili dənizinə çevirməyə çalışırı. Azərbaycanın əlverişli coğrafi mövqeyi, təbii sərvətləri, xüsusən də faydalı qazıntı yataqları artıq çar Rusiyasına məlum idi. Azərbaycanda bol olan qızıl, boy, yun, ipək, pambyq, tütün, neft çar Rusiyasını xammal və yanacaqla təmin edə bilerdi. Bu ərazilərin işgali çar Rusiyası-Osmanlı (Türkiyə) münasibətlərində qüvvələr nisbetini çar Rusiyasının xeyrinə həll edə bilerdi. Cənubi Qafqazdakı mürəkkəb siyasi, iqtisadi və beynəlxalq vəziyyət çar Rusiyasının işgalçı planlarının həyata keçirilməsini asanlaşdırırdı.

1801-ci ilin əvvəllərində İngiltəre Qacarlar (Iran) dövləti ilə siyasi və ticarət müqavilələri bağladı. Qacarlar dövləti ilə İngiltərenin yaxınlaşması çar Rusiyasının 1801-ci ilin 12 sentyabrında Şərqi Gürcüstanın (Kartli-Kaxetiya ərazisi) çar Rusiyasına birləşdirilməsi ilə nəticələndi. Şərqi Gürcüstanla birlikdə Azərbaycanın tarixi torpaqları olan Qazax, Borçalı, Şəmşəddil sultanlıqları və Pəmbək bölgəsi gürcü quberniyasının tərkibinə daxil edildi. Beləliklə, Azərbaycan torpaqlarının çar Rusiyası tərəfindən istilasının əsası qoyuldu.

Çar Rusiyası 1802-ci ildə Georgiyevsk (Şimali Qafqazda yerləşir, 1802-1822-ci illərdə Qafqaz quberniyasının mərkəzi olmuşdur) şəhərində Şimali Azərbaycan xanlarının (Quba, Dərbənd və Lənkəran) və Qafqazın digər həkimlərinin nümayəndləri ilə "Georgiyevsk" müqaviləsini imzaladı. Müqaviləyə əsasən "onu imzalayanlar öz xahişlərinə görə" çar Rusiyasının himayəsinə qəbul olunur. Çar Rusiyası isə onların müstəqilliyinə toxunmayacaqlarına, Qacarlar (Iran) və Osmanlı (Türkiye) dövlətlərinin təhlükəsində onları müdafiə edəcəyinə vəd vermişdi. Lakin çar Rusiyası həmin müqaviləyə əməl etmedi və Azərbaycan xanlıqlarının əraziləri ni zəbt etmək üçün hazırlıq başladı.

XIX əsrin əvvəllərində xanlıqlar arasında münasibətlər kəskin olduğundan yeni işgallara şərait yarandı. Ara mühəribələri ölkənin sosial-iqtisadi vəziyyətinə əğrılışdırıldı. Ölkədə siyasi birliyin olmaması xarici qüvvələrin işgali üçün əlverişli şərait yaratdı. Hələ İ Pyotr'un yürüyü zəmanı ruslar erməni amlinə xüsusi əhəmiyyət vermişdi. Çar Rusiyası ermənilərden Azərbaycana qarşı casusluq fealiyyətində istifadə edirdi. İşgalçılardan lazımi casusluq məlumatlarının toplanması üçün ermənilər "xüsusi" fealiyyət göstərirdilər. Azərbaycan, Osmanlı (Türkiye) və Gürcüstan torpaqlarında "Böyük Ermənistən" dövləti yaratmaq xülyasında olan ermənilər çar Rusiyasının Qafqazdakı irticacı (siyasi düşmən, mədəniyyət və tərəqqi düşməni) siyasetinə kömək etməklə məkrilər məqsədlərinə çatmağa ümidi edirdilər.

1801-ci il Çar Rusiyası gürcü zadəgan nəslindən olan qəddar, Azərbaycan xalqını, ümumiyyətlə, Cənubi Qaf-

qazın türk-müsəlman əhalisini sevmeyen general Sisianov, gürcü hakimlərini də ətrafında toplayaraq Gürcüstan ərazisində istifadə etməklə Azərbaycanın şimal-qərb torpaqlarını elə keçirməyə - işgalçılıq planlarını həyata keçirməyə başladı. 1803-cü ilin yazında general Qulyakovun başçılığı altında rus qoşunları Car-Balakəndə yerli əhalinin müqavimətini qırıldıqdan sonra Balakəni yandırdılar. Aprelin 12-də Car-Balakəndən olan selahiyətli nümayəndə heyeti Car-Balakən camaatlığının çar Rusiyasının hakimiyəti altına alınması barədə "Andlı öhdəlik" (Carlılar çar Rusiya-

qarşısını almaq üçün Sisianovdan hərbi kömək istədi. Qarabağ xanının çar Rusiyası ilə yaxınlaşmasından həyəcana düşmüş Qacarlar dövləti 500 nəfərlik dəstəni Qarabağa gönderdi. Lakin İbrahimxəlil xan dəstəni meglub etdi. Xanın bu qoşebəsindən sonra Sisianov Qarabağa, mayor Lisanevic başda olmaqla, hərbi dəstə göndərdi. Eyni zamanda, o, xanın çar Rusiyası təbəəliyinə keçməsini tələb etdi. İbrahimxəlil xan xanlığını qoruyub saxlamaq məqsədilə Sisianovla görüşməyə razılıq verdi. General Sisianov və İbrahimxəlil xan Gəncə yaxınlığında Kürəkçayın sahilində 1805-ci il

ri) Rusiyaya təslim edildi. Türkmençay müqaviləsi XIX əsrin birinci otuz ilində baş vermiş çar Rusiyası-Qacarlar mühəribələrinə son qoydu: xalqımızın və torpaqlarımızın iki yera bölüşdürülməsi başa çatdırıldı. Azərbaycan xalqının iki hissəyə parçalanmasını və müxtəlif imperiyaların tərkibinə qatılmasını rəsmiyyətdən Türkmençay müqaviləsi xalqımızın sonrakı tələyində faciəli rol oynadı. İşgal nəticəsində Şimali Azərbaycan torpaqları çar Rusiyasının xammal mənbəyinə və satış bazarına çevrildi. 1828-ci il martın 21-də İrəvan və Naxçıvan xanlıqları leğv edildi və həmin ərazilərdə "erməni vilayəti" adlı qondarma bölge yaradıldı. Müqavilənin 15-ci maddəsinə əsasən, erməni əhalisinin Qacarlar dövlətindən (Iran) Cənubi Qafqaza hərəkətinə icazə verildi. Nehayət, en başlıcası o idi ki, Şimali Azərbaycan çar Rusiyasının ucqar məstəmləkəsinə çevrildi. Cənubi Azərbaycan torpaqları isə Qacarlar dövlətinin hakimiyəti altında qaldı.

Çar Rusiyası şimali Azərbaycan torpaqlarında ərazi-inzibati dəyişikliyi həyata keçirerek Dərbəndi özünə birləşdirdi, Borçalını Gürcüstana, İrəvani, Zəngəzuru, Göyçəni və Dərələyəzi ermənilərə verdi. Nəticədə Azərbaycan torpaqları hesabına sonralar ermənitən dövləti yaradıldı. Ermənilər Türkmençay müqaviləsinin şərtlərindən çox məmənun idilər. Tarixçilər erməniləri Türkmençayın övladları adlandırdılar, cənubi Türkmençay müqaviləsindən əvvəl ermənilər vətənsiz olublar. Erməni tarixçisi Anahid Terminasın qeyd etdiyi kimi, "ermənilər 1917-ci ilədən Qafqazın heç bir məntəqəsində çoxluq təşkil etməmişlər və onların müəyyən bir əraziləri de yox idi". O vaxtdan bəri Azərbaycan tarixinin hər sehifəsində erməni qanının izi var. Erməni terrorçuları havadarlarına arxalanaraq bütün dövrlərdə Cənubi Qafqazda, o cümlədən Azərbaycanda qan tökmüş, torpaqlarımızı zəbt etmişlər. Adı "sülh müqaviləsi" olsa da, Türkmençayın kəsdiyi yerdən hələ de Azərbaycanın qanı axır.

Hamımızın Azərbaycan adlı bir Vəteni var! Qoynunda dünyaya göz açdığını, min bir nemətindən dadib isti qucağında boy-a-başa çatdıığımız bu əvəzolunmaz diyar azərbaycanlı adını qürur və iftixarla daşıyan her kes üçün müqəddəs və ülvidir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu Vətən mühəribəsində zəfər çalaraq erməni işgalçılardan kapitulyasiyaya məcbur etdi, düşməni qovaraq ərazi bütövlüyüne nail olmaqla yanaşı, qəlebəni gözögötürməyənlərə layiqli cavabı verildi. Bununla da Azərbaycan yeni inkişaf dövrünə qədəm qoydu.

Bu dövrədə dünyada mürəkkəb və ziddiyyətli proseslər davam etməkdədir! Hələ də dünyada ədaletsizliklər mövcuddur! Hələ də dünyada güclülər zəiflərin haqqını tapdalamaq istəyir! Odur ki, biz daima güclü olmalıyıq. Güclü olmanın əsas şərti isə döyüş və ictimai-siyasi hazırlıq məşğələlərində hərb işinə sırıldırımına yiyələnməli, döyüş texnikasından və silahlardan bacarıqla istifadə etmək üçün öz biliklərini, bacarıqlarını və vərdişlərini daha da təkmiləşdirməli, mənəvi-psixoloji hazırlıqlarını artırmaqdır. Hər bir hərbi qulluqçu dərk etməlidir ki, o öz vəzifə borcunu vidişlərindən yerinə yetirmək, döyüş və ictimai-siyasi hazırlıq dərslərində, təlimlərdə hərbi biliklərə dərindən yiyələnməklə, mənəvi-psixoloji və fiziki hazırlığını artırmaqla, intizamlı olmaqla, Azərbaycan naminə, onun dünyada daim məbarizə aparmış olur. Yalnız bu halda anamız Azərbaycanı qoruya, yüksəldə və hamımız üçün qürur mənbəyinə çəvirə bilərik.

Mövzu: Rus İmpriyاسının Qafqaz istilası. Kü-

rəkçay, Türkmençay və Gülüstan müqavilələri

sının xəzinəsinə ipəkə xərac ödəməli, girovlar verməli, öz ərazisində rus qoşunlarını yerləşdirməli) sənədi imzalandı. Lakin əhalinin itaət şərtlərini yerine yetirmədiyi behane edən general Qulyakov 1804-cü ilin yanvarında yenidən Cara hückum etdi. Car yenidən işgal olunub yandırıldı. Rus qoşunları hücumlarını davam etdirdi və Zaqqatala yaxınlığında dərədə Carlıların güclü müqaviməti ile üzləşdilər. Qanlı döyüsdə Carlılar qələbə qazandılar və general Qulyakov öldürülüdü. Carlılar yenidən hücumuna keçmiş rus qoşunlarına müqavimətin mənasız olduğunu görərək mübarizəni dayandırdılar. Car-Balakənin işgalindən sonra qonşu İlisu sultanilığı da Rusiya təbəəliyini qəbul etməli oldu.

Car-Balakən camaatlığı rus qoşunları tərəfindən işgal edildikdən sonra general Sisianov Azərbaycanın içərilərinə doğru sonrakı iriləyişinin ağarının Gəncə xanlığının elə keçirilməsində görürdü. 1804-cü il yanvarın 2-dən 3-nə keçən gecə rus qoşunları qalaya hücumə başladılar. Böyük reşadətə qeyri-bərabər döyüşə girən Cavad xan və onun oğlu Hüseynqulu ağa döyüslərdə qəhrəmancasına həlak oldular. Qanlı döyüslərdən sonra Gəncə qalası rus qoşunları tərəfindən tutuldu. Gəncə xanlığı leğv olundu, şəhərin qədim adı dəyişdirildi və I Aleksandrın arvadının şərəfinə Yelizavetpol adlandırıldı. Gəncənin süqtundan sonra Samux hakimi də çar Rusiyasının təbəəliyini qəbul etməyə məcbur oldu. Beləliklə, Rusiya Azərbaycanın digər ərazilərini işgal etmək üçün imkan qazandı.

Gürcüstanın, Şimali Azərbaycanın bir hissəsinin çar Rusiyası tərəfindən işgalini Qacarlar və Osmanlı dövlətlərinin, habələ, Cənubi Qafqazda möhkəmlənməyə çalışın İngiltərə ve Fransanın narahatlığına səbəb oldu. Fətəli şah Qacar əvvəlcə Gürcüstan və Gəncə ilə həmsərhəd olan bütün xanlıqların ərazilərini tabe etmək niyyətində idi. Lakin Qacarlar dövlətinin daxilində baş vermiş çaxnaşmalar və İngiltərənin etdiyi köməyi göstərməməsi bu tədbirləri yarımcıq qoydu. Bununla belə, İngiltəre Qacarlar dövlətinin çar Rusiya ilə mühəribəyə qızışdırıldı.

1804-cü ilin ayında Qacarlar dövləti Çar Rusiyasından öz qoşunlarını Cənubi Qafqazda çıxarmasını tələb etdi. Tələb rədd olundu və 1804-cü ilin iyulunda 10 il davam edən çar Rusiyası-Qacarlar möhəbbəti başlandı. Azərbaycanın bəzi封建 hakimləri, habələ feodal hakimləri, qoşunları da bir hissəsi öz hakimiyət-lərini itirməkdən qorxaraq, mühəribəyə xilas yolu kimi baxırdılar. Qacarlar dövlətinin qalib gələcəyi təqdirdə öz hakimiyətlərini saxlayacaqlarını düşünen, imkan daxilində ona kömək göstərildi. Əhəmişənə isə Qacarların, nə də çar Rusiyasının istilasına meruz qalmamaq istəmir, öz xanlarına müraciət edərək, istilaçılara qarşı mübarizədə onlara hər cür kömək göstərəcəyini bildirirdi.

Qarabağ xanı İbrahimxəlil xan xanlığının müstəqilliyini qoruyub saxlamaq üçün çar Rusiyasına meyil edirdi. O, Qacarların qoşunlarının hücumunun

mayın 14-də müqavilə imzaladılar. Müqaviləyə əsasən xan, onun varisleri və xanlığın bütün əhalisi çar Rusiyası təbəəliyinə qəbul olunur və onların üzərinə rus çarına sadiq qalmaq tələbi qoyulurdu. Xan rus qarınzonunu Şuşaya buraxmağı və onu zəruri şeylərə təmin etməyi, hər il öz gəlirlərindən çar Rusiyası xəzinəsinə 8 min çervon xərac ayırmayı öhdəsinə götürdü. Bir həftə sonra İbrahimxəlil xanın vasitəciliyi ilə Şəki xanlığı ile de belə bir müqavilə bağlandı.

İşgala aparan yol. Gülüstan və Türkmençay müqavilələri

Hər dəfə xalqımızın faciələri, ərazilərinin işgali səbəbləri araşdırıllarkən belə bir qənaət yaranır ki, tariximizin bütün qanlı sehifələri Azərbaycanın çar Rusiyası ilə Qacarlar dövləti (Rusya və İran) arasında bölüşdürülməsinə getirib çıxarılmış Gülüstan və Türkmençay müqavilələrinən başlıyır. Çar Rusiyasının Azərbaycana qarşı ekspansionist siyaseti rəsmən 1804-1813-cü illər çar Rusiyası-Qacarlar mühəribəsi ilə başlayır. 1805-ci ildə Azərbaycanın Qarabağ və Şəki xanlıqları ilə çar Rusiyası arasında Kürəkçay müqaviləsi imzalanır. Müqaviləyə görə, bu xanlıqlar Rusiyaya ilhaq edilir və müstəqil xarici siyaset yürütməkdən məhrum olur. 1805-ci ilin axılarında doğru Bakı və Şirvan xanlıqları da işgal edilir. Talış xanlığının işgali ilə çar Rusiyasının Şimali Azərbaycanı tamamilə özüne ilhaq etməsi prosesi başa çatır. Bu mərhələ başa çatdıqdan sonra Qacarlar dövləti çar Rusiyası ilə müqavilə bağlaşması reallaşır və sülh danışıqları başlayır. 1813-cü il oktyabrın 12-də Gülüstan (Goranboy rayonu) kəndində, rus ordughahında məşhur "Gülüstan" müqaviləsi imzalanır. Bu müqavilə çar Rusiyasının Azərbaycanı işgal etdiyini rəsmən təsdiqləyir. Müqaviləyə əsasən, Gəncə, Qarabağ, Şəki, Şamaxı, Quba və Talış xanlıqlarının əraziləri, Şərqi Gürcüstan və Dağıstan da çar Rusiyasına ilhaq edilir. Xəzər dənizində donanma saxlamaq hüququ yalnız çar Rusiyasına verilir.

19 iyul 1826-cı ildə Qacarın qoşunlarının çar Rusiyasının nəzarətində olan Azərbaycan torpaqlarına daxil olması ilə çar Rusiyası-Qacarlar mühəribəsi yenidən başlıyır. Döyüslərdə Qacarın qoşunları ağır meglubiyətə düber olur. 1826-cı ilin axılarında Şəki və Lənkəran xanlıqları da leğv olunur, 1827-ci ildə çar Rusiyası Azərbaycanın ərazilərini işgal edərək Təbriz şəhərinə daxil olur və şəhər rusların əlinə keçir. 1828-ci ilin yanvar-fevral aylarında ruslar Urmiya və Ərdəbili tuttdular.

1828-ci il fevralın 10-da İngiltərenin səfiri Makdonaldın vasitəciliyi ilə Təbriz yoluñun üstündə yerləşən Türkmençay kəndində İ Nikolay ilə Fətəli şah arasındakı 15 maddədən ibarət sülh müqaviləsi imzalandı. Müqaviləyə əsasən, Araz çayı sərhə

